

Робочий зошит з української літератури як засіб розвитку творчої самостійності учнів 5-го класу

В. М. Тищенко

Основна мета шкільної літературної освіти – виховання творчого читача з розвиненими творчими, розумовими, пізнавальними здібностями.

Важливу роль на уроці літератури в 5-му класі відіграє робота з підручником-хрестоматією, доповненим навчальним посібником «Робочий зошит з літератури». Головне завдання здійсненого наукового дослідження – розроблення методики формування літературної компетентності учнів на матеріалі навчального посібника «Робочий зошит учня з української літератури. 5 клас», спрямованої на реалізацію розвивального навчання. В основі змістового наповнення «Зошита» лежать різнорівневі форми самостійної творчо-пошукової діяльності учнів: від простого відтворення літературних знань до створення короткого письмового обґрунтованого висловлювання з оцінними судженнями, що утворює систему у формуванні читацьких компетенцій учнів.

В основу розроблених критеріїв ефективності експериментальної методики покладено рівень сформованості читацьких компетенцій учнів, який виявляється у вмінні осмислено і виразно читати художній текст, аналізувати на елементарному рівні та інтерпретувати відображені у творі події; створювати короткий твір-роздум щодо прочитаного, конкретно відповідати на запитання, розміщені в «Робочому зошиті», пов'язувати виконання завдання з прочитаним текстом.

Аналіз результатів апробації експериментальної методики засвідчує доцільність та ефективність використання «Робочого зошита» під час вивчення художнього твору. Рівень готовності учителів-словесників до активного використання «Робочого зошита» залишається дещо ситуативним. Проте під час апробації методики роботи з навчальним посібником 78 % учителів підтвердили доцільність використання «Робочого зошита» як допоміжного навчального посібника, особливо під час вивчення складних художніх творів з літератури, зокрема з погляду теорії літератури (тлумачення складних понять, уміння їх використовувати в процесі аналізу твору тощо). На основі аналізу даних апробації експериментальних матеріалів навчального посібника також підтверджено зростання інтересу учнів 5-го класу до роботи з «Робочим зошитом з літератури» в органічному поєднанні з підручником хрестоматією.

Розроблена технологія використання робочих зошитів на уроці літератури і вдома забезпечує реалізацію таких функцій навчального

посібника: інформаційної, систематизуючої, узагальнювальної, функції самоосвіти та самоконтролю. Ці вихідні положення лягли в основу розроблення експериментальної методики з урахуванням компетентнісного підходу.

Впровадження робочого зошита з літератури як активної форми навчання дає змогу підвищити рівень сформованості умінь п'ятикласників самостійно, творчо працювати з навчальним посібником, розвинути інтерес в учнів до самостійної, творчої роботи з навчальним посібником «Робочий зошит».